

AHOGY ÉN

KÜRTI LÁSZLÓ

ÖLELTEM

KALLIGRAM

Kürti László: *ahogy én öleltem*,
Pesti Kalligram Kft., 2020.

Szemes Péter
(1979, Zalaegerszeg)
irodalomtörténész, kritikus,
Kaposváron él

Bevilágított tengermagány

Ölelések emlékeiből, örömeiből és vágyaiból táplálta fel új verseskönyvét Kürti László. A megelőző kötethez (*a csalásról*) hasonlóan az *ahogy én öleltem* korpusza ennek megfelelően egy hol magasabb, hol lecsavart lánggal égő, összetett lírai személyiség világába, tapasztalataiba, életviszonyaiba és társas kapcsolataiba enged betekintést. A *diogenész és az idea* vezérversben foglaltak szerint: jelenből szemlélve a múltat, a valóság fényével oszlatva megannyi „szerelmes régi látomás” ködét, nem feledve, hogy – miként a találóan fedélre emelt Rontó Lili-alak jelzi – mindig mindannyian egyedül vagyunk, úgy érkeztünk, úgy élünk, és úgy is távozzunk.

E magány oldási kísérletei már a nyitó, *tanulmányi kirándulás* egységet meghatározzák – a tárgyak kézhez illesztésétől (*élet-vonalvezetés*) a törtszárnyú madár befogadásán (*parasztgalamb*) át a baráti találkozás (*ugornyai látomás*) és a szerelemélmények vágyáig (hullámoztatva a Másik jelenlétét és hiányát). Miközben, főként utóbbiak által, a megérintő bomlás közepette (*tavaszi etűd*) is markánsabbá húzzák a lírahős önzonosságát adó *költő és férfi* vonásait.

S a jobb kéz sört tölt ki, a bal áfás számlát (*virágot a méhek*).

A *negyventől két lépésnyire* ciklus egy kisvárosi Casanova verses hódítási krónikája. Hímkoszorújának levelei az útjába kerülő nőknél vett kisebb-nagyobb diadalok, az intim pillantásoktól a testek betöréséig, udvarlástól a megalázásig. A vadász ragadozó ösztönei korán kifinomulnak, fagyaltárus cukrászasszonyok buja tekintetei (*fagyizó a kossuth utcán*), a strandi zuhanyzó húsmustrái (*a születésről*) edzik, alkalmi diáklányok a gyakorlatszerzés, a módszer bejáratásának alanyai (*báli fényben*). Hogy aztán „kertvárosi cicákra” (*allergia*), majd nagymacsákra (*rokonlátogatás*) is mehessen, új és új területen cserkészve a prédát. Esetében a macsóság egyfajta maskulin kivagyiságba vált át, már nem a gyűjtemény nagysága (*akár egy hadvezér*) vagy az extrémítás (*az ingyenc szonettje*) lesz számára fontos, hanem a határok keresése, hogy meddig juthat a kínzásban. S el is érkezik a végző kétségbeesésbe hajszolásig (*nélküled élni*), a teljes cinizmusig: „Végre egy nő, akinek a halálában / abszolút vétlen vagyok” (*végre egy nő*). Ám „negyventől két lépésnyire”, amikor szemé-

lyes határ közelébe ér, szembesül az időmúlással, hogy a változások talán nem örökké ragyogó, mindentudó „öreg fószerre” teszik (*bronzolaj*), inkább elvesznek ezt-azt (*feje se fájdul, tartozni valahová*), elkopik a csoda (*arany doxa*). A veszteségek számbavételével pedig nosztalgikus fény vetül az egykorvoltra, mélyül a magány. A hiány e – szerepből is ki-kilépő – szép versei (minőségileg is) megemelik az egység egészét (*dal, amikor kifulladás, ragyogó magasán, csinálni többé*), a *rohadással van a baj* zárlatában például ekként: „szálkás, görcsös szívfalakkal, / azzal volt a gond, hogy nem jöttél, / mikor hívtalak csendes, kétségbeesett / szavakkal.”

A *kitaposott szőnyeg* erősebb darabjai szintúgy fájdalomtól fogant gyöngyök. A nagyszülői „csodavár” rozsdás bádoggcsatornáján emlékek csorognak (*dózsa györgy utca 12.*), az üressé vált szülői ház egykori, megviselt díszje sem csupán hagyaték tárgy, de a kedves lépteket, mozdulatokat őrző örökség lesz, társ az árvaságban (*kitaposott szőnyeg*), és újra feltolulnak a kórházi képek (*áthajolt lassan*), ahogyan a rák magáévá ölelte a nagymamát (*ahogy én öleltem*), a temetésén hallani vélt szavai (*gyufát zörget*). Miként megelevenednek az eltávozott barátokkal, irodalmi sorsosokkal közös pillanatok is: a színházlátogatás Térey Jánosnál (*oo*), az utolsó beszélgetés Antall Istvánnal (*Antall Pistának*), Esterházy Péterrel a pálinkázás (*bivalyzongora nyitott teraszról*) és mindaz, amire már nem kerülhetett sor: végleg elmaradt tábor, borozás, interjú. Ezek a kapcsok tartós, örök anyagból valók (mint a *természetességről valami* cselgáncsozója, Oláh János gerince), nem talmiak és nem törékenyek (amilyen a *medervölgy* „csodája”, illetve a *halhatatlan doxa* felhúzó tengelye). S a kétségek idején, amikor mérlegre kerülne a mérhetetlen is (*öt nap halhatatlanság, a munkáról valami, a felelősségről*), emlékeztetnek az alkotás árára (*egy órás mester emlékezete, a mű-*

szerezés), a hasonló igénnyel megformált élet fontosságára (*a lesen*), szépségére (*romlatlanul*). Arra, amit a *hallgatni persze* passzusa – természetes többértelműséggel – így összegez: „lényeg, mi megtart: / néhány éltető erejű gyerek.”

Az *erőn fölül szeretni* egység elsősorban a családi kötéseknek szentelt. Felidézi a dédnagymama csúrféneke szénaszagát (*szénaláng*), amely a szoptató dajkák melleihez hasonlóan a felnövő falu tarisznyaajándéka (*harc és harag*), a „piperkőc nagyapa” alakját, aki az esti gimnáziumban konyakkal ünnepelte első unokája születését (*érettségi*), beszámol a nagymamának a hiányában telt idő történéseiről (*üzenet nagymamának*), hiszen „az otthon ott van, ahol magyarul kódsz” (*hazaszeretet*). Ezért kerül előtérbe az apa, a nő (*apám a valóságokat*) és fűnyírók alapos ismerője (*haszontalan dolgok*), tacsók barátja (*mielőtt leírnád*) – pofonjaival (*erőn fölül szeretni*) és gondoskodásával (*erdőt nevelsz, esős napok jönnek*). S végül, ahol már magyarul beszélni sem kell: a feleség (a *zammiculcas* a kötet egyik remeklése) és a gyermek, akikkel együtt zajlik a szélcsendes élet, „éjszakánként szorongva alszunk a gyerekágyon, / hármás ölekezésben” (*valamit az evolúcióról*) és talán közösen támad rokonszenv a teknősök tengermagánya iránt (*magányos őszállatok*).

Az *ahogy én öleltem* – néhány, kevésbé sikerült darabot leszámítva – újfent igazolja Kürti László költői tehetségét, mesterségbeli tudását. Éppen ezért versei gondosabb szerkesztői odafigyelést érdemeltek volna, tartalmilag és olykor minőségileg is széttartó ciklusok helyett markáns ívű, koherens részekből álló műegész felépítését. Értékei együttesen mutathatták volna meg e poézis igazi fényét, amely most szentjánosbogarak világossága, árva ragyogás maradt. De mégis, így is ragyog.

Szemes Péter